

Невралгія трійчастого нерва

Що таке трійчастий нерв

Трійчастий нерв є найбільшим нервовим вузлом із дванадцяти черепних нервів. Знаходиться він по обидва боки голови, виходить зі стовбура головного мозку і розгалужується на три гілки, що відповідають за іннервацію зони очей, носа, верхньої і нижньої щелепи.

Виходить трійчастий нерв із черепа через три різні отвори.

Одна "гілка" виходить через симетричні точки, які розташовані трохи вище брів.

Друга "гілка" проходить трохи нижче області очей, ближче до щік тому називається верхньощелепною.

І третя виходить у ділянці нижньої щелепи у напрямку від куточків рота до його центру, і називається нижньощелепною.

Функції трійчастого нерва такі, що чутливі волокна його відповідають за чутливість шкіри обличчя, рогівки, слизової оболонки носа і носових пазух. А також порожнини рота, язика і зубів.

Рухові волокна трійчастого нерва відповідають за іннервацію жувальних м'язів.

Класифікація

Запалення трійчастого нерва є серйозною патологією, яка спричиняє доволі відчутний біль у ділянці обличчя.

Невралгія трійчастого нерва класифікується за такими типами:

- первинна невралгія називається ідіопатичною, і зустрічається найчастіше. Є самостійним захворюванням. При цьому відбувається здавлювання тригемінального корінця, частіше в ділянці стовбура мозку.
- вторинна невралгія - має назву симптоматичної. Вона є наслідком розвитку інших патологій: пухлини, наявності інфекції або кісткових змін.

Так само відбувається класифікація патології за причинами її виникнення:

- Інфекційна - коли відбувається розвиток хвороби при запаленні трійчастого нерва.
- Неінфекційна - є травматичною невралгією і через порушення метаболізму.

Як розпізнати біль при лицьовій невралгії

Основним симптомом невралгії трійчастого нерва є біль, який, у більшості випадків, зачіпає один бік обличчя.

Больовий напад може тривати від кількох секунд до п'яти хвилин.

Відновлення больових відчуттів провокується впливом на тригерні точки ділянки шкіри губ, зони брів і крил носа, ділянки підборіддя, щік і рота.

У разі ураження зони верхньої щелепи, біль проявляється у верхній її частині, носі та м'язах обличчя.

Уражена частина нижньої щелепи нагадує собою зубний біль.

Коли уражається очна ділянка - біль віддає в скроневу частину і лоб.

Постійно відчуваючи больові відчуття, людина починає намагатися уникати тих рухів, які їй приносять біль. Крім того, у неї з'являється відчуття постійної тривожності, пов'язаної з цими болями.

У разі запалення трійчастого нерва відбувається спазм м'язів обличчя, можлива поява посиленого слиновиділення. Так само чутливість шкіри обличчя може бути підвищена або навпаки знижена, може підвищитися температура, з'явитися відчуття слабкості та болю в м'язах.

Трійчастий нерв містить ще й рухові шляхи передачі нервових імпульсів, які в разі ураження можуть призвести до посмикування мимічної мускулатури, жувальних м'язів і ділянки повік.

Спазми м'язових волокон з часом призводять до прояву асиметрії обличчя: звужуються очні щілини, відбувається опущення повік і брів.

Стан пацієнта у зв'язку з прогресуванням хвороби помітно погіршується, він стає нервовим і дратівливим. Починає обмежувати себе в їжі, оскільки жування спричиняє біль і є причиною чергових нападів.

Щоб не допустити вище перелічених симптомів, дуже важливо знати причини цієї хвороби і вчасно діагностувати її.

Причини, що викликають лицьову невралгію

Трійчастий нерв може бути уражений через: переломи, розриви тканин, а також у разі, якщо була непрофесійно виконана провідникова анестезія.

Якщо пацієнт страждає на розсіяний склероз, то в його випадку може статися руйнування мієлінової оболонки самого нерва.

Найпоширеніші причини, які є причиною запалення трійчастого нерва, такі:

- переохолодження - внаслідок чого порушується кровообіг, порушуються обмінні процеси і запалюється нерв.
- бактеріальна інфекція, що вражає верхні дихальні шляхи
- наявність хронічних захворювань у лицьовій ділянці
- наслідки хірургічних операцій у ділянці обличчя
- розсіяний склероз
- атеросклероз - є причиною порушення кровообігу в головних судинах
- наявність герпесу
- аневризми судин - коли розширюється одна артерія і здавлює нерв, спричиняючи дискомфорт
- аномальне розташування судин головного мозку
- можливе порушення прикусу
- наслідок перенесених травм голови або струсу
- наявність вроджених дефектів лицьових кісток
- доброякісні або злоякісні утворення в лицьовій частині

Больові відчуття при запаленні трійчастого нерва можуть виникнути не відразу. Появі болю зазвичай сприяє кілька чинників. Найбільш схильні до невралгії трійчастого нерва особи старше п'ятдесяти років. Ті, хто відчуває хронічну втому, схильний до психічних розладів і відчуває стреси в повсякденному житті.

Хто перебуває в групі ризику

Запальний процес розвивається за наявності аутоімунних захворювань або порушення обміну речовин.

Може виникнути на тлі хронічних захворювань, пов'язаних із цим процесом (таких як: цукровий діабет або подагра).

Фактори ризику захворювання повністю залежать від стану здоров'я і причин розвитку патологічного стану.

Прикладом одного з чинників є те, що невралгія трійчастого нерва може запустити свій механізм через його здавлювання в черепній коробці.

Збільшують ризик розвитку захворювання: вроджені аномалії розвитку кісток, захворювання нервової системи.

Невралгія дуже підступне захворювання, тому не варто її недооцінювати.

Діагностика невралгії трійчастого нерва

Діагноз хвороби трійчастого нерва насамперед ґрунтується, спираючись на історію хвороби пацієнта. Лікар під час діагностики хворого має детально з'ясувати симптоми хвороби, а так само уважно вивчити результати фізичного та неврологічного обстеження. Для правильної діагностики захворювання потрібно виключити інші захворювання, які так само можуть проявлятися болями в ділянці обличчя. Це є найважливішим початковим етапом, тому що поставити правильний діагноз часом буває дуже важко.

Річ у тім, що є низка захворювань, які так само можуть спричиняти болі в лицьовій частині та проявляти схожість симптомів і станів, наприклад, захворювання скронево-нижньощелепного суглоба або головні болі.

Від правильно поставленого діагнозу залежить подальша тактика лікування.

У більшості випадків для діагностики лікар дає направлення на магнітно-резонансну томографію (МРТ) - це дослідження допомагає виключити наявність пухлин і розсіяного склерозу, які теж можуть бути причинами болю.

Томографія дає змогу точно визначити наявність і ступінь компресії нерва кровоносною судиною.

Крім того, дається направлення для здачі загального аналізу крові та сечі.

Проводиться дослідження ЛОР-органів (рентгенографія придаткових пазух носа)

Обстеження у стоматолога (панорамна рентгенографія порожнини рота)

Класична невропатія трійчастого нерва може бути також підтверджена позитивним ефектом на прийом протисудомних ліків, протягом короткого проміжку часу.

Методи лікування невралгії

У разі виявлення в себе перших симптомів невралгії трійчастого нерва, потрібно відразу звернутися до лікаря-невролога. Для досягнення грамотної діагностики та правильного призначеного лікування, важливо розповісти про всі симптоми, які вас турбують, вказати їхній характер і силу. Розповісти про період часу, коли це почалося, а також те, що передувало розвитку захворювання. Усе це допоможе фахівцеві точніше скласти клінічну картину вашої хвороби. Якщо, в разі підозри хвороби, не вжити термінових заходів, хвороба почне розвиватися і може призвести до більш серйозних ускладнень:

- Кон'юнктивіт
- мимовільне скорочення м'язів обличчя
- відбувається дистрофія жувальних м'язів
- зниження чутливості ураженої ділянки

Залежно від сили виражених симптомів проводиться лікування запалення трійчастого нерва. Суть лікування зводиться до того, щоб усунути причину виникнення хвороби. Зазвичай для лікування невралгії трійчастого нерва широко використовують медикаментозну терапію, призначають знеболювальні та протисудомні препарати для того, щоб усунути або зменшити больовий синдром. Так само можуть призначатися ін'єкції в місце проходження нерва.

Для лікування використовують такі препарати:

- у разі наявності інфекції - призначають антибіотики
- для зняття запалення застосовують нестероїдні протизапальні препарати (НПЗЗ)
- знеболювальні - призначаються, щоб зняти больові відчуття в лицьових м'язах;
- протисудомні препарати
- міорелаксанти.
- вітаміни групи В - призначаються з метою поліпшення обмінних процесів у нервовій тканині

Немедикаментозні методи лікування добре доповнюють лікарську терапію і сприяють стабілізації стану пацієнта.

Залежно від стану та супутніх захворювань можуть бути призначені:

- голкорексфлексотерапія - знімає больовий синдром
- діадинамічні струми - допомагають знизити провідність нервових волокон
- електрофорез застосовується для зняття болю і розслаблення мускулатури
- ультрафіолетове опромінення - гальмує проходження імпульсів нервовими волокнами. Чинить знеболювальну дію
- лазерна терапія - допомагає знизити больові відчуття;
- ультрависокочастотна терапія сприяє поліпшенню мікроциркуляції та запобігає атрофії м'язів.

У період ремісії призначається масаж голови та шийно-комірцевої зони. Він допомагає поліпшити кровообіг, живлення тканин і покращує відтік лімфи.

У разі неефективності консервативних методів лікування, вирішується питання про застосування хірургічних методів.

Під час оперативного лікування невралгії трійчастого нерва лікування використовують два основні методи:

Мікрovasкулярна декомпресія - під час операції встановлюється бар'єр між затиснутим нервом і судиною, яка на нього тисне. Як бар'єр використовують синтетичний матеріал або м'язову тканину.

Радіочастотна радіочастотна деструкція корінців трійчастого нерва.

Деструкція застосовується коли є медичні протипоказання для виконання мікрovasкулярної декомпресії.

Наприклад важкі соматичні захворювання, або коли пацієнт уже похилого віку.

Вибір методу лікування визначає лікуючий лікар, який проаналізував ваш стан, взяв до уваги індивідуальні особливості вашого організму та перебіг хвороби.

З метою уникнення неприємних симптомів і розвитку патології існує низка нескладних заходів, які рекомендують лікарі:

- уникайте переохолодження обличчя - намагайтеся бути подалі від кондиціонерів і вентиляторів, у літню пору.
- регулярно виконуйте не важкі помірні фізичні вправи, займайтеся гімнастикою.
- загартовуйтеся
- виключіть зі свого життя стрес і занепокоєння
- відмовтеся від шкідливих звичок
- повноцінно висипайтеся і не забувайте про відпочинок
- намагайтеся правильно харчуватися, щоб ваш організм отримував усі необхідні вітаміни та мінерали
- вчасно проходите профілактичні огляди

Також обов'язково важливо проводити лікування основних захворювань, які є факторами ризику невралгії.